

Sistemes Educatius, Desigualtats i Equitat: Aportacions de la Literatura Científica 2015/2016

Codi: 43212

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313815 Recerca en Educació	OT	1	1

Professor de contacte

Nom: Jordi Pàmies Rovira

Correu electrònic: Jordi.Pamies@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

Aquest es un modul obligatori de l'especialitat de Desigualtats, investigacio i accio educativa.

Objectius

En aquest mòdul s'abordaran a partir de les aportacions de la literatura de recerca i els resultats obtinguts en informes nacionals i internacionals en educació, les relacions entre sistemes educatius i desigualtats. En els continguts del mòdul es realitzarà una anàlisi d'aquestes relacions en els diferents nivells: macro, meso i micro. Es contemplaran així, les polítiques educatives i la presa de decisions, els aspectes relatius a la cultura i estructura dels centres educatius i el paper del professorat i les famílies en relació a les desigualtats i equitat educativa.

Els blocs de contingut a través dels quals s'estructura el mòdul permetran reconèixer les desigualtats presents en els diversos moments - accés, procés i resultats - de l'escolarització i oferiran els instruments adequats per a la reflexió, l'anàlisi i el desenvolupament de propostes de recerca en aquest marc. S'abordaran les següents temàtiques:

- Polítiques educatives: desigualtats i equitat.
- Centre i professorat: estratègies per a l'equitat educativa.
- Família, entorn i desigualtats

Competències

- Analitzar dades d'acord amb la seva natura i elaborar resultats d'acords amb els propòsits de la recerca.
- Aplicar els coneixements adquirits i la capacitat per resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea d'estudi pròpia
- Desenvolupar valors professionals que incloguin ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.
- Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels coneixements i judicis propis
- Planificar recerques d'acord amb problemes relacionats amb la pràctica, tenint en compte els avenços teòrics en el camp de coneixement.
- Reconèixer i relacionar els aspectes teòrics, empírics i socials del domini específic de recerca.
- Reconèixer i relacionar els principis bàsics de la recerca en el camp de l'educació i les desigualtats

- Tenir coneixements que aportin una base o una oportunitat per ser originals a l'hora de desenvolupar i/o aplicar idees, sovint en un context de recerca
- Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser principalment autodirigida o autònoma

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els marcs teòrics de referència per establir aquells que orienten la investigació en el camp de les desigualtats educatives
2. Analitzar quantitativament i/o qualitativament dades que permetin abordar l'anàlisi de les desigualtats educatives
3. Aplicar els coneixements adquirits i la capacitat per resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea d'estudi pròpia
4. Buscar referents teòrics i resultats empírics que permetin abordar l'anàlisi de les desigualtats i l'equitat educativa
5. Conèixer els aspectes rellevants dels contextos relatius als sistemes educatius en els quals es produeixen desigualtats i analitzar-los com a objectes d'investigació
6. Conèixer les relacions que estableixen les investigacions en educació entre polítiques educatives, sistemes educatius i desigualtats.
7. Desenvolupar valors professionals que incloguin ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.
8. Elaborar conclusions tenint com a referència els objectius i les qüestions de la recerca i els referents teòrics.
9. Identificar problemàtiques relatives a les relacions entre sistemes educatius i desigualtats i avaluar quines aproximacions metodològiques permeten donar-los resposta
10. Identificar referents teòrics i avaluar-ne l'adequació per interpretar problemàtiques relatives als resultats d'investigació i les relacions entre polítiques educatives, sistemes educatius i desigualtats,
11. Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels coneixements i judicis propis
12. Jutjar la rellevància i pertinència teòrica i social d'una problemàtica d'investigació relativa a les relacions entre sistemes educatius i desigualtats
13. Oferir instruments adequats per a l'anàlisi i el desenvolupament de propostes d'investigació en el marc de l'equitat educativa
14. Reconèixer la importància que atribueixen les investigacions en educació a les famílies, la comunitat i el treball en xarxa en la superació de les desigualtats educatives
15. Reconèixer les aportacions de les diverses perspectives de recerca en l'anàlisi de les desigualtats presents en els diversos moments (accés, procés i resultats) de l'escolarització.
16. Relacionar resultats d'acord amb la seva procedència (fonts i instruments) per a l'anàlisi de les desigualtats educatives
17. Tenir coneixements que aportin una base o una oportunitat per ser originals a l'hora de desenvolupar i/o aplicar idees, sovint en un context de recerca
18. Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser principalment autodirigida o autònoma
19. Valorar els resultats d'investigació relatius a la cultura i estructura dels centres educatius en relació amb les desigualtats i l'equitat educatives.

Continguts

1. Polítiques educatives: desigualtats i equitat.
 - 1.1. Fonaments teòrics de la política educativa: principis i conceptes.
 - 1.2. Polítiques educatives, globalització i organismes internacionals.
 - 1.3. Les polítiques educatives en el context català i espanyol.

- 1.4. Les polítiques educatives al món local.
2. Centre i professorat: estratègies per a l'equitat educativa.
 - 2.1. Centre: cultura i estructura escolar i el seu impacte sobre l'equitat.
 - 2.2. El professorat: el seu compromís davant de l'èxit/fracàs educatiu.
3. Família, entorn i desigualtats.
 - 3.1. Les actituds de la família en la promoció de l'èxit educatiu.
 - 3.2. Família, comunitat i desigualtats educatives.
 - 3.3. Entorn, xarxes i territori: el seu paper en la superació de les desigualtats.

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals/expositives per part del professorat
- Lectura, anàlisi i discussió d'articles i fonts documentals
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis.
- Tutories

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats i lectures durant el desenvolupament del mòdul	36	1,44	1, 2, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19
Presencial en gran grup	36	1,44	1, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 19
Tipus: Autònomes			
Treball individual de mòdul	78	3,12	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà mitjançant les activitats que s'assenyalen.

La nota final serà el promig ponderat de les activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 4 a totes les activitats, les realitzades durant el desenvolupament del mòdul i a la memòria/treball final del mòdul.

L'assistència a classe és obligatòria. Per poder obtenir una avaluació final positiva l'estudiant haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

El procediment de revisió de les proves es realitzarà de forma individual.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi articles (activitats i lectures durant el desenvolupament del mòdul)	10%	0	0	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Assistència i participació	5%	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Elaboració d'un "paper" acadèmic	85%	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19

Bibliografia

- Acedo, C; Ferrer, F; Pàmies, J (2009) Inclusive education: open debates and the road ahead. *Prospects: quarterly review of comparative education*; XXXIX(39), 3 / 151. p. 227-238
- Albaigés, B.; Selva, M.; Baya, M. (2009) Infants, família, escola i entorn: claus per a un temps educatiu compartit Barcelona Fundació Jaume Bofill / Ajuntament de Barcelona.
- Alegre, M. A.; Collet, J. (2007) Els plans educatius d'entorn: debats, balanç i reptes Barcelona, Informes breus 9, Fundació Jaume Bofill.
- Asensio, J.M. (2013). Educación y vida. Un encuentro necesario, Ed. Octaedro, Barcelona
- Asensio, J.M.(2010) El desarrollo del tacto pedagógico, Ed. Graó, Barcelona.
- Asensio, J.M.(2004) Una educación para el diálogo. Ed. Paidós, Barcelona.
- Aymerich, R.; Lloró, J. M.; Roca, E. (2011) Junts a l'aula? Present i futur de l'educació comprensiva a Catalunya Barcelona, Fundació Jaume Bofill.
- Bolibar, A. (2010): La lógica del compromiso del profesorado y la responsabilidad del centro escolar. Una revisión actual, *Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, Vol. 8, Núm. 2, pp. 10-33.
- Bonal, X. (Dir.) (2012) Municipis contra la segregació escolar. Sis experiències de política educativa local Barcelona, Fundació Jaume Bofill.
- Capra, F. (1998) La trama de la vida. Ed. Anagrama, Barcelona.
- Carrasco, S., Pàmies, J. & Ponferrada, M. (2011) Fronteras visibles y barreras ocultas: la experiencia escolar del alumnado marroquí en Cataluña y mexicano en California, in *Revista Migraciones*, 29, pp 31-60
- Carrasco, S., Pàmies, J. Bertran, M (2009) Familias inmigrantes y escuela: desencuentros, estrategias y capital social, *Rev. Complutense de Educación*, Vol 20 (1), pp 55-78.
- Carrasco, S.; Pàmies, J.; Ponferrada, M.; Ballestín, B.; Bertran, M. (2011) Segregación escolar e inmigración en Cataluña: aproximaciones etnográficas, in F. J. García Castaño & S. Carrasco (eds.) *Población inmigrante y escuela. Conocimientos y saberes de investigación. Textos reunidos en homenaje a Eduardo Terrén Lalana*. Colección Estudios Create N.º 5. Madrid: pp 367-400
- Carrasco, S; Pàmies, J, Narciso, L (2012) A propósito de la acogida de alumnado extranjero. Paradojas de la educación inclusiva en Cataluña (España), *Revista Iberoamericana de Educación Inclusiva*, vol. 5 (3) 105 - 122
- Ceberio, M.R., Watzlawick, P.(1998) La construcción del universo, Ed. Herder, Barcelona

- Collet, J; Tort, A. (Coords.) (2011): *Famílies, escola i èxit. Millorar el vincles per millorar els resultats acadèmics*, Fundació Jaume Bofill, Barcelona.
- Day, Christopher (2006): *Pasión por enseñar: la identidad personal y profesional del docente y sus valores*. Narcea, Madrid.
- Diaz-Aguado, Mª José (2010): *Desde la familia: El papel educativo de la familia y su colaboración con la escuela*; en: AA.VV. *En búsqueda del éxito educativo: realidades y soluciones*. Fundación Antena 3. Madrid, pp. 55-86.
- European Commission (2011): *Progress towards the common European objectives in education and training (2010/2011) Indicators and benchmarks*
- Eurydice: [Http://www.eurydice.org](http://www.eurydice.org). Base de datos: Eurybase y Thematic Studies
- Ferrer, F.; Castel, J.L.; Valiente, O. (2008): *Equitat, excel·lència i eficiència a l'educació a Catalunya*. Col·lecció Polítiques. Fundació Jaume Bofill.
- Foro Mundial de la Educación. Marco de Acción de Dakar. En red: <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001211/121147s.pdf>
- Gibson, M., Carrasco, S., Pàmies, J., Ponferrada, M., Rios, A. (2013) *Different Systems, similar results. Youth of Immigrant Origin at School in California and Catalonia*, in Alba & Holdaway, eds., *The Children of Immigrants at School, a comparative look at integration in the United States and Western Europe*, New York: New York University Press. pp 84-119;
- Gitlin, A., Buendía, E., Crosland, K., & Doumbia, F. (2003). *The Production of Margin and Center: Welcoming-Unwelcoming of Immigrant Students*. *American Educational Research Journal*, 40(1), 91-122
- Hargreaves, A. (1999): *Sentir-se mestre: les emocions d'ensenyar i el canvi educatiu*. *Temps d'educació*, N° 22, pp. 271-291.
- Hermans, P. H. (1995): *Moroccan immigrants and school success*, *International of Educational Research*, Vol, 23, Num. 1, pp. 33-43.
- Martinez, M.; Albaigés, (2012) *Educació avui. Indicadors i propostes de l'Anuari 2011 Barcelona*, Informes breus 39, Fundació Jaume Bofill.
- Ministerio de Educación. *Objetivos educativos europeos y españoles, Estrategia Educación y Formación 2020. Informe español 2010 -2021*. Gobierno de España. En red: http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Spain/Spain_Estrategia_Educacion_Formacion_2020.pdf
- Muñoz-Repiso, Mercedes (2010): *Educar desde la compasión apasionada*. *Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, Vol. 8, N° 2, pp. 1-7.
- Naya, L.M. (2003): *La educación para el desarrollo en un mundo globalizado*. Erein
- Nusche, D. (2009). *What Works in Migrant Education? A Review of Evidence and Policy Options*, OECD Education Working Papers, 22
- OECD: *Education at a glance*. Édition 2012. Paris. En red: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/oecd-eag-2012-en.pdf>
- ONU. *Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni . Informe 2013*. En red: <http://www.un.org/es/millenniumgoals/reports.shtml>
- Pàmies, J (2013) *El impacto de los agrupamientos escolares. Los espacios de aprendizaje y sociabilidad de los jóvenes de origen marroquí en Barcelona*. *Revista de Educación*, n^o, 362, 133 - 1581)
- Pàmies, J; Bertran,M; Ponferrada,M; Narciso, L; Aoulad, Mustapha (2013) *Trajectòries d'èxit i continuïtat acadèmica entre joves marroquins a Catalunya*. *Temps d'educació*, 191 - 207

- Pedró, F (2008). Descentralització i municipalització de l'educació als països de l'OCDE. Diputació de Barcelona.
- Prats, E. (2013) L'educació, una qüestió d'estat. Una mirada a Europa Barcelona, Universitat de Barcelona.
- Puelles Benitez, M. (2013) Política, legislación y educación (E-book) Madrid, UNED.
- Schleicher, A (2012) La mejora de la calidad y de la equidad en la educación: retos y respuestas políticas. Calidad y educación. Transatlántica de educación, Vol 1
- UNESCO (2003). *Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación: un desafío y una visión, documento conceptual*. París: UNESCO.
- UNESCO (2008). *La educación inclusiva: el camino hacia el futuro*. 48th. Conferencia Internacional de educación. Ginebra: UNESCO
- UNESCO (2012) Oportunidades perdidas: El impacto de la repetición y de la salida prematura de la escuela. Instituto de Estadística de la UNESCO. Canadá.
- UNESCO (2012): Informe seguimiento EPT en el mundo. En red:
<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/efareport/>
- Zancajo, A; Castejón, A; Ferrer, F (2012) Los resultados Pisa 2009: una mirada sobre las desigualdades educativas en Euroa. Pisa - 2009 Revista Española de Educación Comparada, 19, 39-68